

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Yritys ” Suomi Oy – Ab” Luonnon säilyminen tuleville sukupolville -Yhteenveto

Sisällys

Hannele Kalske 18.8.2024 1

Lausunto ympäristöministeriön lainsäädännöstä ”yhden luukun periaatteesta” 1

Yritys ” Suomi Oy – Ab” Luonnon säilyminen tuleville sukupolville -Yhteenveto 1

Suomesta löytyi maailman vanhin geenikellolla ajoitettu meri-kasvi: 1 403-vuotias meriajokas 2

Lainsäädäntöhankeessa – Mikä on omistajan tahtotila? Mikä on Visio, Missio ja Strategiat? 3

Itämeri ja Suomen vesistöt eivät ole jätteen kaatopaikka maksu 3-5 % liikevaihdosta lupaa hakiessa 3

Ympäristöministeriön ja aluehallintoviranomaisten budjetti – Luvat tuotteistettava ja maksullisia 5

Investointien määrä auki - Vahingot pilaantuneesta luonnosta vakuutettava - Takaajina vakuutusyhtiöt 7

Suomesta löytyi maailman vanhin geenikellolla ajoitettu meri-kasvi: 1 403-vuotias meriajokas

Ilmatieteen laitoksen info 8.7.2024

1. "Ilmatieteen laitos - Viimeiset 12 kuukautta olleet globaalisti 1,5 astetta lämpimämpiä esiteolliseen aikaan verrattuna"
2. Suomessa elelee maailman vanhimmaksi todistettu merikasvi. Se syntyi 600-luvulla, kun Keski-Euroopassa elettiin kansainvaellusten aikakautta.

Ennätykselliset 1 403 vuotta vanha kasvi on meriajokas. Kyseinen yksilö kasvaa Saaristomerellä Ängsön saaren lähivesillä.

Tutkitulla alueella on noin kuuden hehtaarin niitty meriajokasta. Tätä meriruohoa kasvaa niittyinä myös muualla pitkin ja poikin Suomen rannikkoa.

Ennätysvanhassa meriruohossa ei ole varsinaisesti kyse yhdestä erillisestä kasviyksilöstä vaan kloonista, siis geneettisesti samasta yksilöstä.

Lue lisää: https://www.hs.fi/tiede/art-2000010598753.html?utm_source=whatsapp&utm_medium=toimitus

3. Lapista Urho Kekkosen kansallispuistosta löytyi lähes 800-vuotias mänty
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/11/11/suomen-vanhin-puu-yha-pystyssa>

Lainsäädäntöhankkeessa – Mikä on omistajan tahtotila? Mikä on Visio, Missio ja Strategiat?

1. Omistajan tahtotila: Puhdas vesi, maa ja ilma 1000 vuoden päästä eli 3100 – vain muutama sukupolvi eteenpäin - kasvit elävät pitkään, tavoitteet asetettava luonnon ehdoilla.
2. Omistaja on Suomen kansa
3. Visio: Suomen luonnon harmonia: kasvien, eläinten, ihmisten, merien, järvien, vesien ja ilman tasapaino ja puhtaus
4. Missio: luonnon ennallistaminen ja monimuotoisuus, kierrätyksen maailmanmestari, ihminen osa luontoa ja kunnioittaa luonnon hyvinvointia.
5. Strategiat: 30 vuoden välein tarkistetaan, toteutus sukupolvittain, pitkäjänteiset koko kansaa yhdistävät toteutuskeinot pohjautuvat tutkittuun tietoon. Demokraattisessa oikeusvaltiossa valmistelu parlamentaarisesti kootuissa komiteoissa.

Itämeri ja Suomen vesistöt eivät ole jätteiden kaatopaikka maksu 3-5 % liikevaihdosta lupaa hakiessa

6. Tehtaiden jätteet kierrätettävä. Lupaprosessissa ensisijaisesti hyväksytään lupahakemuksia, joiden prosessissa on selvitetty kierrätysprosessit, jotka on todennettu tieteellisillä tutkimuksilla ja käytännön toteutuksilla.
7. Rahoitus palveluista maksullisia. Maksu lupien käsittelystä. Maksetaan lupaa hankkeesta 3-5 % lupaa hakevan teollisuuslaitoksen tulevasta liikevaihdosta.
8. Lupaviranomaisen resurssit tulisi turvata, niin että parhaat asiantuntijat palkataan virastoon. Vain parhailla asiantuntijoiden tiedoilla voidaan lunastaa palvelulupaus ja varmistaa lupien myöntäminen laissa säädetyissä lyhyissä määrärajoissa.
9. Lupaviranomaisella tulisi olla velvollisuus ja vastuu tarkistaa ja varmentaa tarvittaessa riippumattoman kolmannen osapuolen tarkastuksella toiminnanharjoittajan toimittamat tiedot, mallinnukset ja muut dokumentit. Jos lupaviranomaisella ei ole osaamista, niin sitten pitäisi olla resurssit ostaa ulkopuolisilta ja puolueettomilta tahoilta lupahakemuksen ja sen mallinnusten ym. tarkistaminen Tällä hetkellä viranomainen lähtökohtaisesti luottaa toimitettuun materiaaliin ja tarkastajina toimivat kansalaiset ja ympäristöjärjestöt.
10. Palvelulupaus 1 vuosi luvan myöntämiseen hakemuksen täyttäessä viranomaisen määrittelemät edellytykset. täydellinen hakemus - jonka kriteerit tulee määritellä laissa, aloittaa määräajan laskennan alkuajankohdan.
11. Asiakaslähtöinen palvelu - niin kansalaisille kuin myös lupien hakijalle.
12. Lupaprosessi julkinen ja läpinäkyvä- tiedot kaikkien saatavilla.
13. Kansalaisille info lupaprosessin sisällöstä ymmärrettävällä selkokielellä kolmella kielellä suomi-ruotsi-englanti
14. Vain harvoista lupapäätöksistä on tarvetta valittaa, jos nk. täydellinen hakemus täyttää laissa asetetut kriteerit. Muutoksenhaku Vaasan HO ja KHO ei ruuhkauta silloin tuomioistuinten työtä.
15. Suomen viesti maailmalle: Tervetuloa investoimaan aidosti todellisen "Vihreän siirtymän puhtaaseen Suomeen, kierrätyksen maailmanmestariin."
16. Tavoite: Suomi on kierrätyksen maailmanmestari.
17. Toiminnan lopettamisesta ja maa- ja vesi-alueiden ennallistamisesta takuumaksu sidottu liikevaihtoon ja liiketoiminnan lopettamisvuoteen. Takuumaksun suuruutta tarkistetaan 5 vuoden välein ja korotetaan liikevaihdon kasvaessa.
18. Teollisuuslaitosten velvoite laatia kiertotaloussuunnitelma lupaa hakiessa.
19. Yleisön oikeus osallistua jo hakemuksen alkuvaiheessa lupahakemuksen käsittelyyn.
20. HE s.102 sivulla lain 7.1 Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa 5 § 3 momentissa huomioitaisiin edellä mainituissa asetuksissa yhteyspisteviranomaiselle osoitettu tehtävä todeta lupahakemuksen täydellisyys. Kriteerit kirjattava lakiin, miten lupahakemuksen täydellisyys todetaan.
21. Mitkä kriteerit on määritelty lupahakemuksen täydellisyydelle? Niistä ei ole missään tarkempaa määritelmää. Tämä on niin tärkeä asia, että "täydellinen lupahakemus"-kriteerit on määriteltävä laissa.

22. Tästä ajankohdasta käynnistyisi asetuksessa tarkoitettu lupamenettely ja tätä koskeva määräaikalaskenta. Vaihtoehtoisesti jos lupahakemusta olisi joltain osin täydennettävä, olisi yhteyspisteviranomaisen asetusten mukaan pyydyttävä täydennykset hankkeesta vastaavalta. Jotta yhteyspisteviranomaisen voisi kyseisistä velvollisuuksistaan käytännössä huolehtia, toimivaltaisen viranomaisen olisi ilmoitettava yhteyspiste viranomaiselle, kun toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullut hakemus on täydellinen tai miltä osin toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullutta hakemusta on täydennettävä. Laajoja neuvontatehtäviä kattaen useat tahot. HE s.103 Ehdotettu "Täydellinen" hakemus.

23. HE s. 145 Määräaikojen seuranta 5 § 3 momentti "Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava yhteyspisteviranomaiselle, kun toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullut hakemus on täydellinen tai miltä osin toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullutta hakemusta on täydennettävä."

24. Valmisteluun HE s. 84 kansalaisten mielipiteet. Vaikeuksia toteuttaa, jos määrääjat ovat lyhyet, koska tutustuttava materiaali on usein erittäin laaja. - 44a § Kuuleminen ja mielipiteiden esittämiselle YVA 20 § 2 aika 45-60 pv Yleisöä pitäisi lain mukaan kuulla ja siitä pitäisi tehdä standardi maininta lupaan esim. ympäristön asukkaiden otanta n=1000 hlöä esim. ei-ehkä-kyllä (% väestöstä)

25. HE s. 124 YVA ARVIOINTIMENETTELY 12 § YVA LAIN 12 § Hankkeesta vastaavalta edellytettävät tiedot siirretään asetuksen 1 §:ään. Tämä on suuri heikennys. merkittävät haitalliset ympäristövaikutukset olisivat asetuksessa eikä laissa. Ministeriö voi muuttaa asetusta ilman eduskunnan päätöstä. Tätä muutosta ei pitäisi tehdä.

26. Yksityiskohtaiset vertailut ja muutokset nykyiseen lakiin on esityksestä vaikea lukea, koska muutoksia on paljon. Olisi ollut hyvä tehdä taulukko, mistä muutokset näkyisivät. HE s.124-127 koskevat yva menettelyä. Mitä muutoksia tehdään nykyisestä toimintatavasta siirryttäessä uuteen tapaan? Mitä heikennyksiä kansalaisten oikeuksiin on tehty? Määräaikoja on lyhennetty. Milloin kansalaisille tulee ensimmäinen mahdollisuus saada lupahakemuksesta tietoa ja miten prosessi sen jälkeen etenee kansalaisten näkökulmasta? Tästä pitäisi tehdä prosessikaavio, jossa kuvataan aikajanalla eri vaiheet ja toimintatavat.

27. 13 § yva menettelyä pyritään välttämään, jos hakija esittää lieventämistoimenpiteitä. Asetukseen laitetaan ensin tiedot, joita on esitettävä ja lieventämistoimet, ettei yva tarvitse tehdä. Kriteerit lieventämistoimille olisi kirjattava lakiin.

28. 22 a§ vaihtoehtojen 1 ja 2 erot - mitkä ne ovat? Toinen koskee muutosta ja toinen uutta lupaa?

29. 36 § uusi 2 momentti VN:n yleisistunnossa päätetään kiireellisyydestä. Tämä muuttaa hankkeen vaikutusarvioinnin täydellisesti. Poliittinen päätös - esim. sähkönsaannin varmistaminen. Kriteerit kirjattava yksityiskohtaisesti lakiin.

30. Valtioiden rajojen yli ulottuvia haitallisia ympäristövaikutuksia käsiteltävä valtioiden ja EU yhteisfoorumeilla hakemuksen hakuvaiheessa.

Ympäristöministeriön ja aluehallintoviranomaisten budjetti – Luvat tuotteistettava ja maksullisia

31. HE:ssä sivulla 74 käsitellään kustannusvaikutuksia yrityksiin. Mitään laskelmaa ei ole esitetty, mihin laskelmat perustuvat. HE:ssä käsitellään tilastoissa vain lukumääriä, mutta miten paljon niiden

käsittely maksaa, ei ole mitään laskelmia. Ympäristöministeriön palveluksessa oli noin 4000 henkilöä 2010-luvulla. Henkilömäärää vähennettiin noin 3000 henkilötyövuoteen. Miten paljon on ympäristöministeriön budjetti vuodelle 2024? YM:n budjettia pienennettiin vuodesta 2023 noin 93 M€ ja vuonna 2024 budjetti on 264 M€. Nyt suunnitellaan edelleen, että neuvonta on maksutonta. Miksi? Miksi yritysten pitäisi saada ilmaista neuvontaa, kun luvan saamisen jälkeen yritykset tekevät liiketoimintaa saadakseen voittoja omistajilleen? Maksutonta neuvontaa ei ole olemassakaan yhtä vähän kuin ilmaisia lounaita. Verovaroin annetaan yrityksille neuvontaa ja voitot viedään omistajien taskuihin.

32. Esityksessä kerrotaan sähköisen asioinnin kehittämisestä. Kaikkien it-hankkeiden kehittämisen hinta on täysin auki. Näistä pitäisi olla esityksessä arviot. Taloudelliset laskelmat kaikista kehityshankkeista tulisi olla hallituksen esityksessä. Nyt ne ovat pelkkien sanallisten selvitysten varassa.

33. Kun julkisen talouden alijäämää paikataan leikkaamalla kaikista toimista, on käsittämätöntä, että isot kehityshankkeet kuitataan hallituksen esityksessä ilman mitään taloudellisia laskelmia.

34. HE:ssä sivulla 76 todetaan:

35. ”Euromääräisiä vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida.” Miten valtion hallintoa hoidetaan, kuten tässä todetaan, ettei ole mahdollista euromääräisiä vaikutuksia mahdollista arvioida? Miten ylimalkaan valtio voi antaa neuvontaa ilmaiseksi, jos ei pysty arvioimaan, miten paljon neuvonnasta syntyy kustannuksia?

36. Uuden viraston toimintatavat pitää tuotteistaa ja tuotteista periä yritysten tulevan liiketoiminnan liikevaihtoon sidotut hinnat. Maksuperustelain 4 § 2 momentissa nimenomaan sanotaan: ”Suoritteen tulee olla maksullinen ...tai kun suoritteen tuottaminen liittyy vastaanottajan taloudelliseen toimintaan.”

37. HE s. 103-104 käsitellään Neuvontaa ja ohjeistusta. Laajoja neuvontatehtäviä kattaen useat tahot. Neuvonta on vaativaa asiantuntijoiden työtä. Se edellyttää useiden eri ammattiryhmien yhteistyötä. Virastoissa tulee olla riittävän laaja-alainen oikeudellinen, tekninen tai luonnontieteellinen asiantuntemus antamassa neuvontaa ja ratkaisemassa lupahakemuksia. Lupahakemusten käsittely ja näihin liittyvä neuvonta kestää pitkän ajan, useita kuukausia ja joissakin tapauksissa vuosiakin. Lupahakemukset ovat yrityksen liiketoimintaan liittyviä ja tuottavat hakijalle liiketoiminnan tavoitteeksi asetettuja voittoja. Lupahakemukset tulisi ehdottomasti tuotteistaa ja niistä tulisi periä arvioituun liikevaihtoon perustuvia lupamaksuja. joiden suuruus liikevaihdosta olisi 3-5 %. Näitä maksuja pitäisi voida tarkistaa ja tarvittaessa korottaa, kun luvan perusteella liiketoiminta on käynnistynyt.

38. Maksuperustelain 5 §:n 3 kohdassa todetaan, että ”Seuraavat suoritteet tulee olla maksuttomia, jollei suoritteen maksullisuudelle ole erityistä syytä: 3) viranomaisen neuvot, ohjeet, opastus ja tiedottaminen, jos näistä aiheutuu vain vähäisiä kustannuksia.” Ympäristö-, luonnonsuojelu-, vesistö- ym. lupien käsittely ja neuvonta ei ole vähäistä. Maksuperustelain 5 § 3 kohtaa ei voi soveltaa ”Yhden luukun” lainsäädännössä käsiteltäviin lupiin.

39. HE:ssä ei ole lainkaan arvioitu, miten paljon lupien käsittely on maksanut. Esityksessä on vain tilastoja lukumääristä, mutta niiden kustannusvaikutuksia ei ole esitetty. Ympäristöministeriön hallinnonalan budjetti vuonna 2024 on 264 M€. Orpon hallituksen aikana on ministeriön hallinnonalan budjetti supistunut 96 M€ vuodesta 2023. Tuntuu perin kummalliselta, että hallituksen esityksessä ei millään tavalla esitetä taloudellista laskelmaa, miten uusi virasto voisi hoitaa laajan

organisaatiouudistuksen jälkeen entistä vaativampia tehtäviä. Kaikki talouteen ja kustannuksiin liittyvät asiat on kuitattu vain sanallisilla arvioilla. Nyt jos koskaan Orpon hallituksen pitäisi miettiä, mistä voidaan saada tuloja menojen kattamiseen. Pelkästään leikkaamalla ja tarjoamalla ilmaisia palveluita julkisen talouden tasapainoa ei saavuteta tällä hallituskaudella eikä myöskään tulevilla hallituskausilla. Liiketaloudelliset laskelmat tulee ehdottomasti tehdä niin viraston perustamisesta kuin myös lupien myöntämiseen liittyvistä kustannuksista.

40. Maksuperustelain 7 §:ssä "...suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein."

41. HE sivuilta s. 76-77 otteet:

42.

43. Tuomioistuinten työmäärästä on vain käsiteltyjen tapausten lukumääriä, mutta mitään tilastoa ei ole, miten paljon tuomioistuinten kustannukset ovat. Nyt esitetään arvio, ettei työmäärä juurikaan lisäännä, mutta myöskään tästä ei ole mitään syvempää analyysiä, mihin näkemukseen tämä perustuu. Vain sanallista selittämistä.

Investointien määrä auki - Vahingot pilaantuneesta luonnosta vakuutettava - Takaajina vakuutusyhtiöt

44. EK:n investointihankkeiden määrä 270 mrd €. Tästäkään ei ole mitään tarkempaa selvitystä, mihin luku perustuu HE s. 76.

45. Vahingonkorvaukset pilaantuneesta luonnosta ovat vailla sääntelyä. Miten Suomi saa korvaukset vahingon aiheuttajilta, jos niitä ei ole tässä laissa perusteltu ja tehty lupahakemukseen kytkettyä prosessia?

46. Tehtaiden lopettamisesta ja mahdollisista konkurseista johtuen lupaa hakevien yritysten pitää taata luonnon ennallistaminen ja vahingonkorvausten maksaminen. Näitä tilanteita varten yritysten pitää ottaa vakuutukset, joiden määrät ovat suhteessa mahdollisiin aiheutettaviin vahinkoihin. Näin menetellään myös kotitalouksien taloudellisten riskien hallinnassa. Vahinkovakuutuksia pitää edellyttää myös yrityksiltä, joille myönnetään ympäristöä saastuttavia lupia.

1 luku Yleiset säännökset

Itämeri ja Suomen vesistöt eivät ole jätteiden kaatopaikka maksu 3-5 % liikevaihdosta lupaa hakiessa

6. Tehtaiden jätteet kierrätettävä. Lupaprosessissa ensisijaisesti hyväksytään lupahakemuksia, joiden prosessissa on selvitetty kierrätysprosessit, jotka on todennettu tieteellisillä tutkimuksilla ja käytännön toteutuksilla.

7. Rahoitus palveluista maksullisia. Maksu lupien käsittelystä. Maksetaan lupaa hakevan teollisuuslaitoksen tulevasta liikevaihdosta.

8. Lupaviranomaisen resurssit tulisi turvata, niin että parhaat asiantuntijat palkataan virastoon. Vain parhailla asiantuntijoiden tiedoilla voidaan lunastaa palvelulupaus ja varmistaa lupien myöntäminen laissa säädetyissä lyhyissä määrärajoissa.

9. Lupaviranomaisella tulisi olla velvollisuus ja vastuu tarkistaa ja varmentaa tarvittaessa riippumattoman kolmannen osapuolen tarkastuksella toiminnanharjoittajan toimittamat tiedot, mallinnukset ja muut dokumentit. Jos lupaviranomaisella ei ole osaamista, niin sitten pitäisi olla resurssit ostaa ulkopuolisilta ja puolueettomilta tahoilta lupahakemuksen ja sen mallinnusten ym. tarkistaminen Tällä hetkellä viranomaisen lähtökohtaisesti luottaa toimitettuun materiaaliin ja tarkastajina toimivat kansalaiset ja ympäristöjärjestöt.
10. Palvelulupaus 1 vuosi luvan myöntämiseen hakemuksen täyttäessä viranomaisen määrittelemät edellytykset. täydellinen hakemus - jonka kriteerit tulee määritellä laissa, aloittaa määräajan laskennan alkuajankohdan.
11. Asiakaslähtöinen palvelu - niin kansalaisille kuin myös lupien hakijalle.
12. Lupaprosessi julkinen ja läpinäkyvä- tiedot kaikkien saatavilla.
13. Kansalaisille info lupaprosessin sisällöstä ymmärrettävällä selkokielellä kolmella kielellä suomi-ruotsi-englanti
14. Vain harvoista lupapäätöksistä on tarvetta valittaa, jos nk. täydellinen hakemus täyttää laissa asetetut kriteerit. Muutoksenhaku Vaasan HO ja KHO ei ruuhkauta silloin tuomioistuinten työtä.
15. Suomen viesti maailmalle: Tervetuloa investoimaan aidosti todellisen "Vihreän siirtymän puhtaaseen Suomeen, kierrätyksen maailmanmestariin."
16. Tavoite: Suomi on kierrätyksen maailmanmestari.
17. Toiminnan lopettamisesta ja maa- ja vesi-alueiden ennallistamisesta takuumaksu sidottu liikevaihtoon ja liiketoiminnan lopettamisvuoteen. Takuumaksun suuruutta tarkistetaan 5 vuoden välein ja korotetaan liikevaihdon kasvaessa.
18. Teollisuuslaitosten velvoite laatia kiertotaloussuunnitelma lupaa hakiessa.
19. Yleisön oikeus osallistua jo hakemuksen alkuvaiheessa lupahakemuksen käsittelyyn.

2 luku Yhteyspisteviranomainen

20. HE s.102 sivulla lain 7.1 Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa 5 § 3 momentissa huomioitaisiin edellä mainituissa asetuksissa yhteyspisteviranomaiselle osoitettu tehtävä todeta lupahakemuksen täydellisyys. Kriteerit kirjattava lakiin, miten lupahakemuksen täydellisyys todetaan.
21. Mitkä kriteerit on määritelty lupahakemuksen täydellisyydelle? Niistä ei ole missään tarkempaa määritelmää. Tämä on niin tärkeä asia, että "täydellinen lupahakemus"-kriteerit on määriteltävä laissa.
22. Tästä ajankohdasta käynnistyisi asetuksessa tarkoitettu lupamenettely ja tätä koskeva määräaikalaskenta. Vaihtoehtoisesti jos lupahakemusta olisi joltain osin täydennettävä, olisi yhteyspisteviranomaisen asetusten mukaan pyydettävä täydennykset hankkeesta vastaavalta. Jotta yhteyspisteviranomainen voisi kyseisistä velvollisuuksistaan käytännössä huolehtia, toimivaltaisen viranomaisen olisi ilmoitettava yhteyspiste viranomaiselle, kun toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullut hakemus on täydellinen tai miltä osin toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullutta

hakemusta on täydennettävä. Laajoja neuvontatehtäviä kattaen useat tahot. HE s.103 Ehdotettu "Täydellinen" hakemus.

23. HE s. 145 Määräaikojen seuranta 5 § 3 momentti "Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava yhteyspisteviranomaiselle, kun toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullut hakemus on täydellinen tai miltä osin toimivaltaisessa viranomaisessa vireille tullutta hakemusta on täydennettävä."

24. Valmisteluun HE s. 84 kansalaisten mielipiteet. Vaikeuksia toteuttaa, jos määräajat ovat lyhyet, koska tutustuttava materiaali on usein erittäin laaja. - 44a § Kuuleminen ja mielipiteiden esittämiselle YVA 20 § 2 aika 45-60 pv Yleisöä pitäisi lain mukaan kuulla ja siitä pitäisi tehdä standardi maininta lupaan esim. ympäristön asukkaiden otanta n=1000 hlöä esim. ei-ehkä-kyllä (% väestöstä)

25. HE s. 124 YVA ARVIOINTIMENETTELY 12 § YVA LAIN 12 § Hankkeesta vastaavalla edellytettävät tiedot siirretään asetuksen 1 §:ään. Tämä on suuri heikennys. merkittävät haitalliset ympäristövaikutukset olisivat asetuksessa eikä laissa. Ministeriö voi muuttaa asetusta ilman eduskunnan päätöstä. Tätä muutosta ei pitäisi tehdä.

26. Yksityiskohtaiset vertailut ja muutokset nykyiseen lakiin on esityksestä vaikea lukea, koska muutoksia on paljon. Olisi ollut hyvä tehdä taulukko, mistä muutokset näkyisivät. HE s.124-127 koskevat yva menettelyä. Mitä muutoksia tehdään nykyisestä toimintatavasta siirryttäessä uuteen tapaan? Mitä heikennyksiä kansalaisten oikeuksiin on tehty? Määräaikoja on lyhennetty. Milloin kansalaisille tulee ensimmäinen mahdollisuus saada lupahakemuksesta tietoa ja miten prosessi sen jälkeen etenee kansalaisten näkökulmasta? Tästä pitäisi tehdä prosessikaavio, jossa kuvataan aikajanalla eri vaiheet ja toimintatavat.

27. 13 § yva menettelyä pyritään välttämään, jos hakija esittää lieventämistoimenpiteitä. Asetukseen laitetaan ensin tiedot, joita on esitettävä ja lieventämistoimet, ettei yva tarvitse tehdä. Kriteerit lieventämistoimille olisi kirjattava lakiin.

28. 22 a§ vaihtoehtojen 1 ja 2 erot - mitkä ne ovat? Toinen koskee muutosta ja toinen uutta lupaa?

29. 36 § uusi 2 momentti VN:n yleisistunnossa päätetään kiireellisyydestä. Tämä muuttaa hankkeen vaikutusarvioinnin täydellisesti. Poliittinen päätös - esim. sähkön saannin varmistaminen. Kriteerit kirjattava yksityiskohtaisesti lakiin.

30. Valtioiden rajojen yli ulottuvia haitallisia ympäristövaikutuksia käsiteltävä valtioiden ja EU yhteisfoorumeilla hakemuksen hakuvaiheessa.

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

Ympäristöministeriön ja aluehallintoviranomaisten budjetti – Luvat tuotteistettava ja maksullisia

31. HE:ssä sivulla 74 käsitellään kustannusvaikutuksia yrityksiin. Mitään laskelmaa ei ole esitetty, mihin laskelmat perustuvat. HE:ssä käsitellään tilastoissa vain lukumääriä, mutta miten paljon niiden käsittely maksaa, ei ole mitään laskelmia. Ympäristöministeriön palveluksessa oli noin 4000 henkilöä 2010-luvulla. Henkilömäärää vähennettiin noin 3000 henkilötyövuoteen. Miten paljon on ympäristöministeriön budjetti vuodelle 2024? YM:n budjettia pienennettiin vuodesta 2023 noin 93

M€ ja vuonna 2024 budjetti on 264 M€. Nyt suunnitellaan edelleen, että neuvonta on maksutonta. Miksi? Miksi yritysten pitäisi saada ilmaista neuvontaa, kun luvan saamisen jälkeen yritykset tekevät liiketoimintaa saadakseen voittoja omistajilleen? Maksutonta neuvontaa ei ole olemassakaan yhtä vähän kuin ilmaisia lounaita. Verovaroin annetaan yrityksille neuvontaa ja voitot viedään omistajien taskuihin.

32. Esityksessä kerrotaan sähköisen asiointin kehittämisestä. Kaikkien it-hankkeiden kehittämisen hinta on täysin auki. Näistä pitäisi olla esityksessä arviot. Taloudelliset laskelmat kaikista kehityshankkeista tulisi olla hallituksen esityksessä. Nyt ne ovat pelkkien sanallisten selvitysten varassa.

33. Kun julkisen talouden alijäämää paikataan leikkaamalla kaikista toimista, on käsittämätöntä, että isot kehityshankkeet kuitataan hallituksen esityksessä ilman mitään taloudellisia laskelmia.

34. HE:ssä sivulla 76 todetaan:

35. ”Euromääräisiä vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida.” Miten valtion hallintoa hoidetaan, kuten tässä todetaan, ettei ole mahdollista euromääräisiä vaikutuksia mahdollista arvioida? Miten ylimalkaan valtio voi antaa neuvontaa ilmaiseksi, jos ei pysty arvioimaan, miten paljon neuvonnasta syntyy kustannuksia?

36. Uuden viraston toimintatavat pitää tuotteistaa ja tuotteista periä yritysten tulevan liiketoiminnan liikevaihtoon sidotut hinnat. Maksuperustelain 4 § 2 momentissa nimenomaan sanotaan: ” Suoritteen tulee olla maksullinen ...tai kun suoritteen tuottaminen liittyy vastaanottajan taloudelliseen toimintaan.”

37. HE s. 103-104 käsitellään Neuvontaa ja ohjeistusta. Laajoja neuvontatehtäviä kattaen useat tahot. Neuvonta on vaativaa asiantuntijoiden työtä. Se edellyttää useiden eri ammattiryhmien yhteistyötä. Virastoissa tulee olla riittävän laaja-alainen oikeudellinen, tekninen tai luonnontieteellinen asiantuntemus antamassa neuvontaa ja ratkaisemassa lupahakemuksia. Lupahakemusten käsittely ja näihin liittyvä neuvonta kestää pitkän ajan, useita kuukausia ja joissakin tapauksissa vuosiakin. Lupahakemukset ovat yrityksen liiketoimintaan liittyviä ja tuottavat hakijalle liiketoiminnan tavoitteeksi asetettuja voittoja. Lupahakemukset tulisi ehdottomasti tuotteistaa ja niistä tulisi periä arvioituun liikevaihtoon perustuvia lupamaksuja. joiden suuruus liikevaihdosta olisi 3-5 %. Näitä maksuja pitäisi voida tarkistaa ja tarvittaessa korottaa, kun luvan perusteella liiketoiminta on käynnistynyt.

38. Maksuperustelain 5 §:n 3 kohdassa todetaan, että ”Seuraavat suoritteet tulee olla maksuttomia, jollei suoritteen maksullisuudelle ole erityistä syytä: 3) viranomaisen neuvot, ohjeet, opastus ja tiedottaminen, jos näistä aiheutuu vain vähäisiä kustannuksia.” Ympäristö-, luonnonsuojelu-, vesistö- ym. lupien käsittely ja neuvonta ei ole vähäistä. Maksuperustelain 5 § 3 kohtaa ei voi soveltaa ”Yhden luukun” lainsäädännössä käsiteltäviin lupiin.

39. HE:ssä ei ole lainkaan arvioitu, miten paljon lupien käsittely on maksanut. Esityksessä on vain tilastoja lukumääristä, mutta niiden kustannusvaikutuksia ei ole esitetty. Ympäristöministeriön hallinnonalan budjetti vuonna 2024 on 264 M€. Orpon hallituksen aikana on ministeriön hallinnonalan budjetti supistunut 96 M€ vuodesta 2023. Tuntuu perin kummalliselta, että hallituksen esityksessä ei millään tavalla esitetä taloudellista laskelmaa, miten uusi virasto voisi hoitaa laajan organisaatiouudistuksen jälkeen entistä vaativampia tehtäviä. Kaikki talouteen ja kustannuksiin liittyvät asiat on kuitattu vain sanallisilla arvioilla. Nyt jos koskaan Orpon hallituksen pitäisi miettiä, mistä voidaan saada tuloja menojen kattamiseen. Pelkästään leikkaamalla ja tarjoamalla ilmaisia

palveluita julkisen talouden tasapainoa ei saavuteta tällä hallituskaudella eikä myöskään tulevilla hallituskausilla. Liiketaloudelliset laskelmat tulee ehdottomasti tehdä niin viraston perustamisesta kuin myös lupien myöntämiseen liittyvistä kustannuksista.

40. Maksuperustelain 7 §:ssä "...suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein."

41. HE sivuilta s. 76-77 otteet:

42.

43. Tuomioistuinten työmäärästä on vain käsiteltyjen tapausten lukumääriä, mutta mitään tilastoa ei ole, miten paljon tuomioistuinten kustannukset ovat. Nyt esitetään arvio, ettei työmäärä juurikaan lisäännä, mutta myöskään tästä ei ole mitään syvempää analyysiä, mihin näkemykseen tämä perustuu. Vain sanallista selittämistä.

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

Ympäristöministeriön ja aluehallintoviranomaisten budjetti – Luvat tuotteistettava ja maksullisia

31. HE:ssä sivulla 74 käsitellään kustannusvaikutuksia yrityksiin. Mitään laskelmaa ei ole esitetty, mihin laskelmat perustuvat. HE:ssä käsitellään tilastoissa vain lukumääriä, mutta miten paljon niiden käsittely maksaa, ei ole mitään laskelmia. Ympäristöministeriön palveluksessa oli noin 4000 henkilöä 2010-luvulla. Henkilömäärää vähennettiin noin 3000 henkilötyövuoteen. Miten paljon on ympäristöministeriön budjetti vuodelle 2024? YM:n budjettia pienennettiin vuodesta 2023 noin 93 M€ ja vuonna 2024 budjetti on 264 M€. Nyt suunnitellaan edelleen, että neuvonta on maksutonta. Miksi? Miksi yritysten pitäisi saada ilmaista neuvontaa, kun luvan saamisen jälkeen yritykset tekevät liiketoimintaa saadakseen voittoja omistajilleen? Maksutonta neuvontaa ei ole olemassakaan yhtä vähän kuin ilmaisia lounaita. Verovaroin annetaan yrityksille neuvontaa ja voitot viedään omistajien taskuihin.

32. Esityksessä kerrotaan sähköisen asioinnin kehittämisestä. Kaikkien it-hankkeiden kehittämisen hinta on täysin auki. Näistä pitäisi olla esityksessä arviot. Taloudelliset laskelmat kaikista kehityshankkeista tulisi olla hallituksen esityksessä. Nyt ne ovat pelkkien sanallisten selvitysten varassa.

33. Kun julkisen talouden alijäämää paikataan leikkaamalla kaikista toimista, on käsittämätöntä, että isot kehityshankkeet kuitataan hallituksen esityksessä ilman mitään taloudellisia laskelmia.

34. HE:ssä sivulla 76 todetaan:

35. "Euromääräisiä vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida." Miten valtion hallintoa hoidetaan, kuten tässä todetaan, ettei ole mahdollista euromääräisiä vaikutuksia mahdollista arvioida? Miten ylimalkaan valtio voi antaa neuvontaa ilmaiseksi, jos ei pysty arvioimaan, miten paljon neuvonnasta syntyy kustannuksia?
36. Uuden viraston toimintatavat pitää tuotteistaa ja tuotteista periä yritysten tulevan liiketoiminnan liikevaihtoon sidotut hinnat. Maksuperustelain 4 § 2 momentissa nimenomaan sanotaan: "Suoritteen tulee olla maksullinen ...tai kun suoritteen tuottaminen liittyy vastaanottajan taloudelliseen toimintaan."
37. HE s. 103-104 käsitellään Neuvontaa ja ohjeistusta. Laajoja neuvontatehtäviä kattaen useat tahot. Neuvonta on vaativaa asiantuntijoiden työtä. Se edellyttää useiden eri ammattiryhmien yhteistyötä. Virastoissa tulee olla riittävän laaja-alainen oikeudellinen, tekninen tai luonnontieteellinen asiantuntemus antamassa neuvontaa ja ratkaisemassa lupahakemuksia. Lupahakemusten käsittely ja näihin liittyvä neuvonta kestää pitkän ajan, useita kuukausia ja joissakin tapauksissa vuosiakin. Lupahakemukset ovat yrityksen liiketoimintaan liittyviä ja tuottavat hakijalle liiketoiminnan tavoitteeksi asetettuja voittoja. Lupahakemukset tulisi ehdottomasti tuotteistaa ja niistä tulisi periä arvioituun liikevaihtoon perustuvia lupamaksuja. joiden suuruus liikevaihdosta olisi 3-5 %. Näitä maksuja pitäisi voida tarkistaa ja tarvittaessa korottaa, kun luvan perusteella liiketoiminta on käynnistynyt.
38. Maksuperustelain 5 §:n 3 kohdassa todetaan, että "Seuraavat suoritteet tulee olla maksuttomia, jollei suoritteen maksullisuudelle ole erityistä syytä: 3) viranomaisen neuvot, ohjeet, opastus ja tiedottaminen, jos näistä aiheutuu vain vähäisiä kustannuksia." Ympäristö-, luonnonsuojelu-, vesistö- ym. lupien käsittely ja neuvonta ei ole vähäistä. Maksuperustelain 5 § 3 kohtaa ei voi soveltaa "Yhden luukun" lainsäädännössä käsiteltäviin lupiin.
39. HE:ssä ei ole lainkaan arvioitu, miten paljon lupien käsittely on maksanut. Esityksessä on vain tilastoja lukumääristä, mutta niiden kustannusvaikutuksia ei ole esitetty. Ympäristöministeriön hallinnonalan budjetti vuonna 2024 on 264 M€. Orpon hallituksen aikana on ministeriön hallinnonalan budjetti supistunut 96 M€ vuodesta 2023. Tuntuu perin kummalliselta, että hallituksen esityksessä ei millään tavalla esitetä taloudellista laskelmaa, miten uusi virasto voisi hoitaa laajan organisaatiouudistuksen jälkeen entistä vaativampia tehtäviä. Kaikki talouteen ja kustannuksiin liittyvät asiat on kuitattu vain sanallisilla arvioilla. Nyt jos koskaan Orpon hallituksen pitäisi miettiä, mistä voidaan saada tuloja menojen kattamiseen. Pelkästään leikkaamalla ja tarjoamalla ilmaisia palveluita julkisen talouden tasapainoa ei saavuteta tällä hallituskaudella eikä myöskään tulevilla hallituskausilla. Liiketaloudelliset laskelmat tulee ehdottomasti tehdä niin viraston perustamisesta kuin myös lupien myöntämiseen liittyvistä kustannuksista.
40. Maksuperustelain 7 §:ssä "...suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein."
41. HE sivuilta s. 76-77 otteet:
- 42.
43. Tuomioistuinten työmäärästä on vain käsiteltyjen tapausten lukumääriä, mutta mitään tilastoa ei ole, miten paljon tuomioistuinten kustannukset ovat. Nyt esitetään arvio, ettei työmäärä juurikaan lisäännny, mutta myöskään tästä ei ole mitään syvempää analyysiä, mihin näkemykseen tämä perustuu. Vain sanallista selittämistä.

7 luku Erinäiset säännökset

Investointien määrä auki - Vahingot pilaantuneesta luonnosta vakuutettava - Takaajina vakuutusyhtiöt

44. EK:n investointihankkeiden määrä 270 mrd €. Tästäkään ei ole mitään tarkempaa selvitystä, mihin luku perustuu HE s. 76.

45. Vahingonkorvaukset pilaantuneesta luonnosta ovat vailla sääntelyä. Miten Suomi saa korvaukset vahingon aiheuttajilta, jos niitä ei ole tässä laissa perusteltu ja tehty lupahakemukseen kytkettyä prosessia?

46. Tehtaiden lopettamisesta ja mahdollisista konkurseista johtuen lupaa hakevien yritysten pitää taata luonnon ennallistaminen ja vahingonkorvausten maksaminen. Näitä tilanteita varten yritysten pitää ottaa vakuutukset, joiden määrät ovat suhteessa mahdollisiin aiheutettaviin vahinkoihin. Näin menetellään myös kotitalouksien taloudellisten riskien hallinnassa. Vahinkovakuutuksia pitää edellyttää myös yrityksiltä, joille myönnetään ympäristöä saastuttavia lupia.

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

-

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

-

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

-

Astra Music Oy